

Deuteronomium 6:7

*“En gij zult ze uw kinderen inscherpen
en daarvan spreken als ge in uw huis zit en als gij op de weg gaat
en als gij neerligt en als gij opstaat.”*

1 inscherpen 2 uitspreken

Gemeente, doopouders,

Dit is dan de laatste preek in een serie van 4. Vier doopdiensten stonden/staan we stil bij Deuteronomium 6:4-7. De eerste preek ging over het geheel van deze verzen. De tweede preek over vers 4 apart. De HEERE is onze God. De Verbondsgod. Die met Zijn beloften tot ons en onze kinderen komt. De goede belijdenis. Zoals we in de 1^e doopvraag belijden. De derde preek ging over de verzen 5 en 6. Om als ouders de HEERE lief te hebben. Zijn woorden te koesteren in je hart. Daarnaast te verlangen. Het grote gebod. Zoals we in de 2^e doopvraag belijden. En in de vierde preek vanmorgen over vers 7 gaat het over de geweldige roeping van de opvoeding. In de dagelijkse praktijk van het gezinsleven. Zoals we in de 3^e doopvraag belijden. Die volgt naadloos op de vorige verzen.

Dat geeft al twee belangrijke dingen aan. In de eerste plaats dat de belijdenis dat de HEERE God is, dat Hij mensen zoekt en bekeert, dat Zijn Geest doden levend maakt niet betekent dat de praktijk van de opvoeding er niet zoveel toe doet en van ondergeschikt belang is. Het staat hier naast elkaar: Dat de HEERE God is Die het doet, én dat wij geroepen worden op te voeden. Beide.

In de tweede plaats dat het feit dat het gaat om liefde ook niet betekent dat je voor regels bang moet zijn. Dat kun je soms hebben als je zelf denkt dat je wel erg streng opgevoed bent, dat je iets hebt van: het moet wel van harte zijn, het moet wel uit liefde zijn allemaal. En daarom niet te strak en niet te veel regels. Ook dat staat hier naast elkaar: opvoeden uit liefde én onze roeping om in de praktijk vormen en regels in te stellen. Weer beide.

1 inscherpen

Want na de belijdenis dat de HEERE onze God is en na de oproep om in liefde met Gods woorden om te gaan volgt vanmorgen: gij zult ze uw kinderen inscherpen. Inscherpen. Dat is het woord dat iets in gedachten roept. Houtsnijwerk. Dan zie je iemand bezig om een tekst in hout uit te beitelen. Hoe doet zo iemand dat? Daar is hij een tijdje mee bezig. Want hij krijgt die vorm niet in het hout door één enorme klap te geven en klaar. Nee, dan springt de beitel weg, de splinters vliegen in het rond en het helpt niks. Nee, hij tikt en tikt maar, een hele tijd, steeds maar door. En zo beitelt hij de juiste vorm in het hout uit. Als zijn beitel maar scherp is. Met een botte beitel bereikt hij niks.

Opvoeden. Dat is niet iets van één enorme klap. Zo doen we het

hier, klaar. Vuist op tafel. Punt uit. Daar maak je alleen maar brokken mee. Nee, dat is iets van voortdurend, maar blijven herhalen, heel de tijd door. Als je beitel maar scherp is. Wat is die beitel dan? Gij zult ze inscherpen. Dat zijn die woorden uit vers 6. Die terugslaan op vers 1: de geboden, de inzetten en rechten. En aan het eind van hoofdstuk 6 gaat het over de uittocht en Gods wonderen in Egypte. Dus het gaat over alles wat de HEERE heeft gedaan en Wie Hij is, en wat Hij van ons vraagt. Dat valt er allemaal onder, dat vormt die beitel zagezegd.

En dat zult gij uw kinderen inscherpen. Uw kinderen. Dus al vroeg en jong mee beginnen. Daar is de Bijbel vol van. Jong beginnen met de christelijke opvoeding. Waarom al jong beginnen? Daar zegt Spurgeon hele wezenlijke dingen over in zijn boekje "Rondom de schaapskooi". Waarom zo jong beginnen? Ten eerste omdat we al op achterstand staan. In hart van het kind liggen al de kiemen van elke zonde ingedragen vanuit de zondeval in Adam. Kwaad zaad ligt er in toen het in de moederschoot was. En dat gaat groeien. Het onkruid is al gezaaid. Stout zijn hoeft je niet te leren. En de duivel probeert al direct dat zaad te laten ontkiemen zodra het in de wereld rond kan lopen. De sfeer van deze wereld is uitermate groeizaam voor die kwade kiemen. Terwijl de duivel al aan het werk is zouden wij dan wachten?

En ten tweede, dat is een andere kant, het jonge kind als een jong boompje nog te buigen is. Want het gelooft u. Het vertrouwt u. Als u zegt dat wit zwart is zal het dat aannemen en zo vinden. Als u zegt dat het een rondje om de tafel moet lopen voor het mag gaan zitten, zal het dan gaan doen. Hoe jonger het is, hoe meer het van u aanneemt. Het jonge boompje is te buigen waarheen je het wilt. Een grote, oude eikeboom, die krijg je geen kant meer op. Maar hoe jonger, hoe buigzamer nog. Jong beginnen!

Dan noemt Spurgeon het voorbeeld van de appel in de fles. Hij laat kinderen een fles zien waar een grote appel in zit. En hij vraagt: hoe is die appel in fles gekomen? Nee, je kunt hem niet openschroeven van onderen of zoiets. Hoe komt die grote appel in die fles met zo'n smal halsje? Nou, hij is erin gelegd toen hij nog klein was. Toen ging dat nog. Nu zou het niet meer gaan. Zo krijg je een gewoonte in een mensenleven als het nog jong is. Ga maar na, als je 20 bent, of 30 dan verander je zomaar niet. Wees maar eerlijk: als je 20 jaar lang gewend bent om 1 keer per zondag naar de kerk te gaan, nou voor je dan 2 keer gaat moet er heel wat gebeuren, want dat past ook niet in je dagritme. Als je 30 jaar lang niet hardop een vrij gebed gebeden hebt, om er dan nog mee te beginnen, dat is een hoge drempel. Als je gewend bent zondagmiddag uitgebreid te gaan slapen, dan gaat dat niet zo maar zonder, want je hele lichaam en dag is

daarop ingesteld. Jong beginnen!

Dat doe je toch met andere dingen? Tandenpoetsen elke dag, laarzen uit als je binnen komt, handen wassen voor het eten, op tijd naar bed. Daar zeg je toch ook niet van: ja, daar is hij nou nog wel jong voor, daar beginnen we later wel mee? En je vraagt toch ook niet als je kind aan het handen wassen is: vind je het fijn? Vind je het leuk? Nee, nou laat dan maar zitten. Nee, je leert het gewoontes, je scherpt die in. Hoeveel te meer op geestelijk gebied.

Bidden, rond de maaltijd, bij opstaan en naar bed gaan. Bijbel lezen aan tafel, en voor het slapen gaan. Zelf Bijbel lezen met een dagboekje als het zelf lezen kan. Zingen bij het ontbijt bijvoorbeeld. Gewoontes van maken, jong beginnen en voortdurend volhouden. Jong beginnen: als meisje een hoedje op naar de kerk, en och gaat hij voor de preek af, volgende keer beter. Als jongen: naar de kerk doe je niet je spijkerbroek van zaterdag aan, maar mooie kleren naar Gods huis. Jong beginnen en voortdurend blijven doen. Op zondag wat voorlezen over de kerkgeschiedenis of zelf wat laten lezen. Jong beginnen en voortdurend blijven doen. Gewoontes inscherpen. Al jong. En met zachte, besliste hand elke keer weer, elke keer weer.

Natuurlijk dan houd je rekening met de leeftijd. Leer de jongeling de eerste beginselen naar de eis van zijn weg, zegt Spreuken. Naar de eis, de bevassing, van zijn weg, zijn leeftijd. Je laat je kind van 8 de Institutie van Calvijn niet lezen, maar die van 18 op het vwo, die kun je dat in handen geven.

Als die beitel maar scherp is zei Spurgeon. Als het maar eerlijk is. De Bijbelse boodschap eerlijk. Daar zegt Spurgeon dan van: als u aardrijkskunde moest bijbrengen aan uw kind, dan zou het geen eeuwige schade geven als u de Noordpool bij de evenaar aanwees of de zuidpool in China. Maar u onderwijst geen aardrijkskunde, maar de dingen van Gods Koninkrijk. De belangen van de eeuwigheid. En u bent niet bezig met een zagen van een plankje in een bepaald figuur. Dat u weg kunt gooien als het mislukt en een ander latje nemen. Maar een onsterfelijke ziel gaat u mee om. Die zo vatbaar is voor wat u zegt. Als je een volwassen man een paar druppels vergif geeft, kan hij dat misschien aan en heeft hij weerstand, maar als je een baby vergif geeft, die overlijdt eraan. Juist een kind moet je eerlijk de waarheid voorstellen. Want ketterijen slikt hij ook in als u voorhoudt. Daarom: eerlijk over de zonde. Concreet. Eerlijk hoe erg de zonde is: Gods toorn oproept. Eerlijk wat genade is: weet je wat ruilen is? Dan heb jij iets lelijks en je broertje wat moois, dan wil jij ruilen. Maar genade is: Jezus ruilt: Hij heeft iets rijks voor eeuwig en jij

alleen maar zonde, en toch wil Hij ruilen. En twee wegen. Hemel en hel. Spurgeon heeft het dan over een vader van wie een kind omkomt, een kind dat goddeloos geleefd heeft. En dan prijst Spurgeon die vader, als die eerlijk tegen zijn andere kinderen zegt: we moeten vrezen dat jullie broer nu voor eeuwig rampzalig is. Voorzover wij konden merken moeten we vrezen dat hij voor eeuwig verloren is. Gaat toch niet in dat spoor. Als de beitel maar scherp is, eerlijk.

Doopouders van vandaag of eerder: dit is wat u voor u neemt, voor uw rekening neemt. Elke doopdienst roept u er weer toe terug. Elke doopdienst staat Christus in ons midden met uitgebreide armen. Uitgebreide armen om schuld aan te nemen. Schuld over de opvoeding. Schuld over alle tekort en alle nalatigheid in de opvoeding. Uitgebreide armen met Zijn Geest om wijsheid en trouw te geven voor de opvoeding. Om door Zijn Geest liefde, volharding, standvastigheid te geven voor de toekomst. Wie kan bij Hem vandaan blijven? Niemand toch? Wie kan kinderen opvoeden zonder bij Hem terecht te komen? Als u dat kunt, hebt u het nog nooit recht begrepen, nog nooit helder zicht op gehad wat het inhoudt.

En als je gedoopt mag zijn: hoeveel is er al naar je toegekomen? Door de geulen van al die gewoontes stroomde Gods goedertierenheid naar je toe en klopte aan de deur van je hart. Hoeveel keer al? Duizenden! En hoe langer je wacht hoe meer eelt op je ziel. Hoe ongevoeliger je wordt, hoe steviger de boom staat in de verkeerde stand en hoe ouder hij wordt en vaster hij staat. God roept je. Hij vraagt antwoord. Openbare geloofsbelijdenis. Uitstellen is zo gevaarlijk en is de boom laten doorgroeien en vaster laten komen staan in onbekeerde stand. En dan maar belijdenis doen om het gedaan te hebben is huichelen en God vertoornen. Wat dan? Ik moet belijdenis doen, maar ik kan het niet, zo niet, Heere red me. Roepen tot de HEERE. Bij wie uitkomst is.

2 uitspreken

En gij zult daarvan spreken. Dat is de uitwerking van dat inscherpen. Gij zult daarvan spreken. Dat kun je op twee manieren opvatten. Daarvan spreken betekent ook: dat zelf opzeggen. De Israeliet las vaak hardop, dus als die iets las, dan zei hij het op. Dat woord wordt hier gebruikt volgens de taalkenners. Dat iemand voor zichzelf in die woorden van Gods daden en wat Hij van ons vraagt aan het lezen is en dat hardop doet zodat je het hem hoort zeggen. Daarvan spreken. Misschien doen sommigen van jullie dat wel als je leren moet, dat je dan ook een beetje hardop mompelt wat je aan het leren bent.

Zo zult u, ouders zich verdiepen in de woorden van de HEERE.

Zoals je voor je werk wel eens een cursus volgt en thuisstudie doet daarvoor, zo ook voor het Koninkrijk van God. Dat onze kinderen hun ouders regelmatig bezig zien en horen. Lezend in de Bijbel, en de kanttekeningen er eens bij, de catechismus doornemend met een verklaring. Want kennis moeten we hebben! Uit ons hoofd. Zodat we als er vervolging komt de Psalmen in en teksten in ons hoofd hebben. Zodat als we oud worden en slecht zien we de waarheid in ons hoofd hebben. En we moeten weten wat de Schrift en de belijdenis van onze kerk zegt over Christus, verzoening, verkiezing, verlorenheid. Want we komen in aanraking met evangelisch gedachtengoed en gedachten uit de Ger Gem in Nederland en hoe blijven we dan staande? En de HEERE waarschuwt het volk ervoor om als in Kanaan zijn komen wacht u dat gij dan de HEERE uw God niet vergeet. Niet vergeet. Zo bent gewend aan het land, en de opbrengst ervan en de vrijheid erin dat je je er niet meer in verdiept hoe dat nou is en gekomen is. Dat je zo gewend bent aan de Bijbel, en de catechismus dat je je er niet meer in verdiept en niet meer navraagt hoe we daaraan gekomen zijn. Je vindt het zo gewoon. En nog een stapje verder en fase later is: dat het je zelfs gaat tegenstaan. Waarom eigenlijk die catechismus, waarom altijd die Bijbel? Verdiep u in de woorden Gods en wat Hij ons heeft gegeven!

En zo ook daarvan spreken met je kinderen. In uw huis en op de weg. Dus: binnen en buiten. Met andere woorden overal. Dat wil niet zeggen dat je altijd alleen maar daarover mag praten. Maar wel dat het overal mogelijk moet zijn. Dat het niet raar is om dat overal te doen. Niet iets alleen voor aan tafel of alleen op zondag. In huis, als vader achter zijn computer zit of moeder de Gezingids leest of Terdege, alles gaat opzij als je kind vraagt: hoe kan de HEERE ons zien als er wolken zijn? Waar is een kindje dat in mama's buik al sterft? Dat gouden moment gaat voor je krantje of je laptop!

Als ge op de weg zijt: waar je ook bent: als vader het konijnenhok met je zoontje aan te schoonmaken in de tuin, als moeder aan het winkelen met je dochttertje in de winkel, ze kunnen er altijd naar vragen. En dat mag ook. Vader praat er ook buiten over als de burens mee kunnen luisteren en moeder praat er ook in de winkel over als weet ik veel wie naast je staat. Dan is het van: ssst, daar moet je het hier niet over hebben.

Als ge neerligt en als ge opstaat. Dat zijn zou je kunnen zeggen kernmomenten van de dag. Opstaan en naar bed gaan. Juist dan, de tijd ervoor nemen. Kinderen naar bed brengen is een hele roeping. Elke avond weer. Kernmoment van de dag. Wat is er gebeurd, wat zit je dwars, waar

ben je bang voor? Als ik nou morgen niet meer wakker wordt? Het komt soms allemaal naar boven voor het slapengaan. Ja, u hebt nog een belangrijke vergadering en een belangrijk telefoontje voor uw werk te doen, maar of dit niet belangrijk is dan..... En bij het opstaan: hoe begin je de dag? En we hebben nog zo'n kernmoment: als je kind uit school thuiskomt, of van een sport of muzikles thuiskomt. De eerste indrukken die hoog zitten. Wat er niet eerlijk was, of wat geweldig was, wees erbij als vader of moeder. Als een rode draad door heel het leven heen, niet een paar losse momenten tussendoor, maar de rode draad die steeds weer boven komt.

Ervan spreken in huis en op de weg, bij het neerliggen en het opstaan. Het is echt de vraag waard of dat ook kan als je allebei buitenshuis werkt. Ik leg hem eerlijk in uw midden neer.

En de laatste toespitsing: die woorden op je hand, tussen je ogen, aan de posten van uw deuren en op de poort. Soms wordt dat ook figuurlijk gebruikt in het Oude Testament, maar de bedoeling is duidelijk: zorg dat je die woorden van tijd tot tijd gewoon niet kunt ontwijken, dat je oog er wel op moet vallen, en dat je er wel aan herinnerd moet worden. En dat kinderen vanzelf wel een keer vragen: waarom staat dat daar? Zoals in vers 20-25. Waarom hebben schepen wel een naam en veel huizen niet?

Kan een herinnering zijn als er op je huis of in de hal een Bijbeltekst hangt. Je kan hem gewoon niet over het hoofd zien en vroeg of laat vragen je kinderen een keer: waarom hangt daar die tekst, mama, papa?

Denk aan de doopkaart die u krijgt of kreeg. Ergens in een doos komt je kind hem nooit meer tegen, maar op zijn kamer ingelijst wel.

Denk aan je trouwtekst in houtsnijwerk of borduurwerk op de slaapkamer. Gebeurde vroeger meer dan nu heb ik de indruk. Een foto van je trouwdag in de kamer is mooi, maar de trouwtekst kan net dat aanreiken wat niet in die foto zit.

En God gaf ons al teken waar we niet omheen kunnen. De Heilige Doop.

Je kind vraagt er echt wel een keer naar. Heel verschil dan: als het vanmorgen dopen is en je kind heeft daarover aan tafel vanmorgen. Ja joh benieuwd wat voor doopjurk die van Piek, van Bouman, van Bik aanheeft. Of: ja kind, wonderlijk hé, zo zondig als we zijn, de HEERE wil ons wassen. Je vader gaat het langer hoe wonderlijker vinden dat hij daar op terug mag vallen altijd weer.

En God geeft ons het Heilig Avondmaal. Natuurlijk vraagt je kind een keer: waarom is dat? Waarom doen we dat bij ons in de kerk. Ja, joh, weer een lange zit, we snappen ook niet dat die kerkenraad daar niks aan doet.

Of: ja kind, een stukje hemel op aarde. Als je moeder denkt hoe ze de

afgelopen 3 maanden heeft geleefd, kan ze niet begrijpen dat de Heere trouw blijft en dat nog wil laten zien ook.

Gij zult ze uw kinderen inscherpen. En nu maken we aan het einde de omgekeerde beweging als in het begin. Toen gingen van de 1^e en 2^e doopvraag naar de 3^e toe, nu gaan we van de 3^e doopvraag naar de 2^e en de 1^e toe. Want je kan denken: wordt niet te teveel? Aan gewoontes, aan regels, aan opgelegde dingen? Nou, weet u waar het maar om gaat? Of het koud is of warm. Of het hol is of gevuld met liefde. Gevuld met uw persoonlijke omgang met de HEERE. Of alle gewoontes en gebruiken gevuld zijn met de liefde tot Christus, het verlangen naar God, de bewogenheid voor je kind. Dan terug naar vers 5-6 en de 2^e doopvraag. Zo zult gij de HEERE uw God liefhebben en Zijn woorden zullen in uw hart zijn. En hoe ontvangt u dat? Vanuit de omgang met Christus. Dat u zo intens met Hem omgaat dan het vloeit van liefde tot Hem. Hoe drukker je het hebt hoe meer je dan moet bidden. Want des te meer liefde heb je nodig om het overal doorheen te laten stromen. Ga zo, zo vaak en zo intens, met Christus om, dat u genoeg hebt om alles van dat dagdeel van Zijn liefde te laten doorstromen en doortintelen.

En dan het laatste: is dat nou de garantie? Is dit nou een methode waardoor het goed gaat en je kind trouw blijft aan de kerk en aan de HEERE? Dan terug naar vers 4 en de 1^e doopvraag. Uw kind is net als u in zonden ontvangen en geboren, vijand van alle zaligheid. Onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Het is de HEERE alleen die het doet. Hij wederbaart. Hij schenkt een nieuw hart. En al je opvoeden is vergeefs als Hij niet zegent. Maar dat heeft Hij beloofd te doen. Daarom: het gebed is de grond onder de opvoeding. Niet pas als je ziet dat je kind de verkeerde kant opgaat. Maar nu al, omdat je weet dat je kind de verkeerde kant op zal gaan, tenzij.... En daarom de HEERE aanroepen. En de ene ouder wordt daar meer in beproefd en geoefend dan de andere. Om de opvoeding in gebed te dragen. De beitel van de opvoeding kan niet zonder de hamer van het gebed. De hamer van het gebed die de beitel in laat dringen in het hout. Ja, in het steen, in het stenen hart. Gods werk. Ons gebed. Opdat Hij eer ontvangen zal.

Amen